

در افق

در واقع خط قرمزی بین آن‌ها وجود ندارد و جداسازی آن‌ها بیشتر به منظور ساختن یک فهرست و از قلم نیفتادن ضرورت‌ها است. حوزه‌های یادگیری در اسناد تحولی عبارت هستند از:

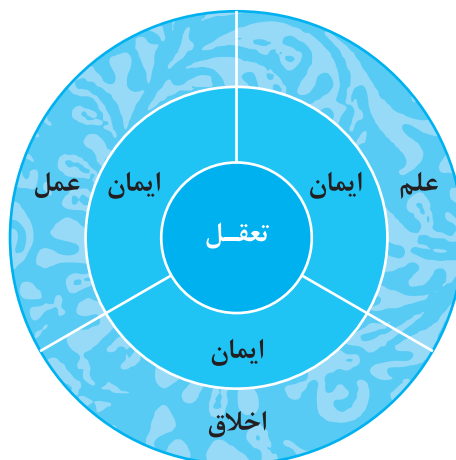
۱. حکمت و معارف اسلامی؛
۲. قرآن و عربی؛
۳. زبان و ادبیات فارسی؛
۴. فرهنگ و هنر؛
۵. سلامت و تربیت‌بدنی؛
۶. کار و فناوری؛
۷. علوم انسانی و مطالعات اجتماعی؛
۸. ریاضیات؛
۹. علوم تجربی؛
۱۰. زبان‌های خارجی؛

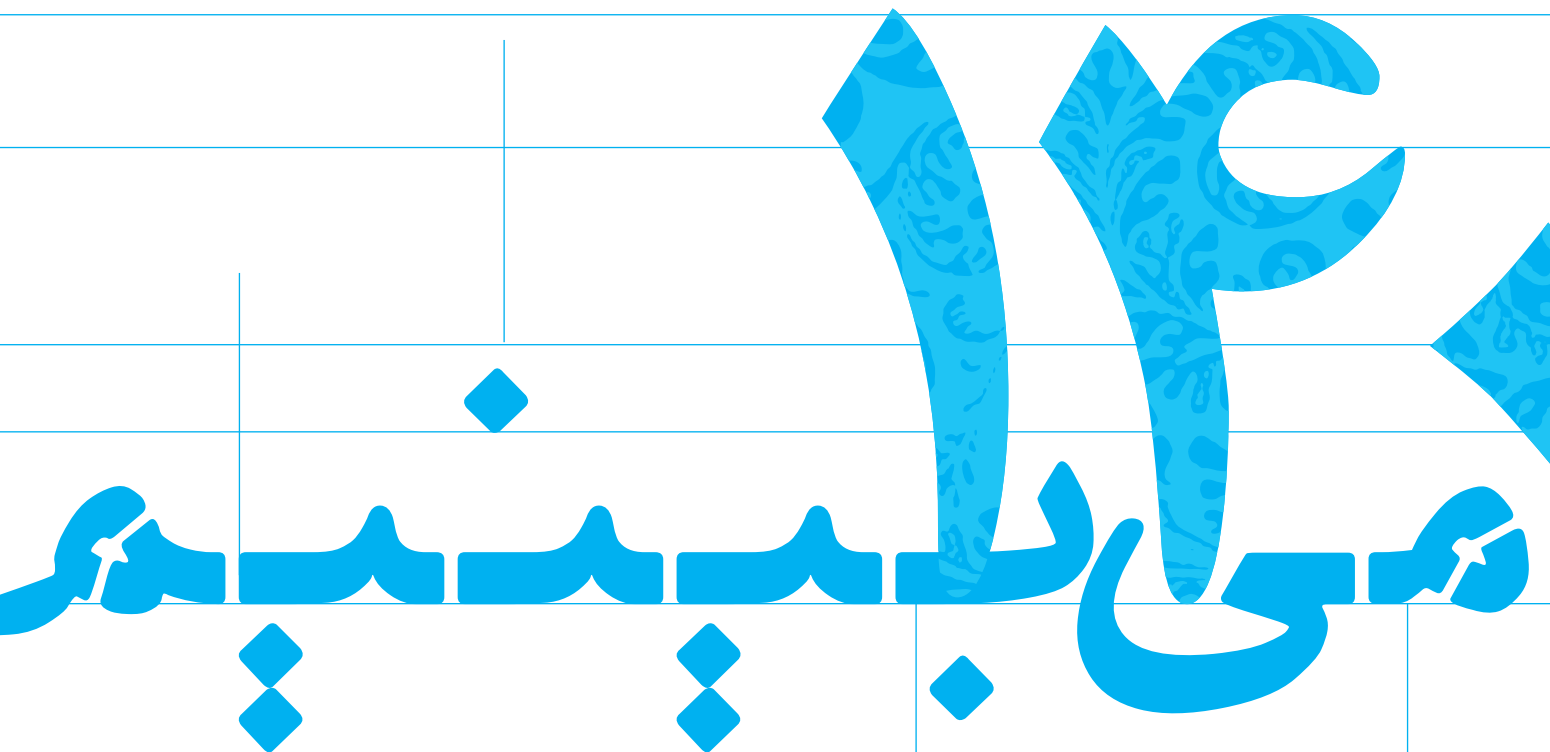
۱۱. آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده؛
هر یک از حوزه‌های فوق دارای یک محدوده قلمرو است. برای مثال، حوزه ششم - که مربوط به شاخه فنی‌وحرفه‌ای است - دارای قلمرویی با چهار شایستگی است:

شایستگی‌های فنی، شایستگی‌های غیرفنی، فناوری اطلاعات و شایستگی یادگیری مادام‌العمر که هر یک از این شایستگی‌ها در حوزه کار و فناوری (فنی‌وحرفه‌ای) تعریف شده‌اند. تمام تلاش دست‌اندرکاران تربیت آن است که سازمان‌دهی محتوای دوره‌های عمومی و متوسطه در راستای حوزه کار و فناوری، به شایستگی‌های ذکر شده ختم شود.

نوروز ۱۳۹۴ را آغاز می‌کنیم، ولی چشم‌ها به افق ۱۴۰۴ است. هدف‌گذاری در شرایط کنونی در آنجاست و جهت‌گیری به سمت آن* در هدف‌گذاری برنامه‌های درسی و تربیتی عناصری پنج‌گانه، مرتبط و به‌هم‌تنیده به محوریت تعقل و در کنار آن ایمان، علم، اخلاق و عمل هر کدام مراتب معینی دارند و انتظار می‌رود در ترکیب آن‌ها اهداف کلی برنامه درسی و تربیتی حاصل شود.

حدود محتوایی «برنامه درسی ملی» روش‌ها و فرایندها و عناصر کلیدی یادگیری، در حوزه‌های یادگیری و تربیت مشخص می‌شوند. حوزه‌ها مجموعه‌های از هم جدا نیستند و مفاهیم یادگیری به صورت تلفیقی ارائه خواهند شد.

دوره آموزش عمومی و متوسطه اول

شایستگی‌های حوزه کار و فناوری در دوره آموزش عمومی به صورت عینی، تجربی و عمدتاً درهم‌تنیده با ۱۰ حوزه دیگر تربیت و یادگیری و از طریق تجربه در محیط‌های یادگیری واقعی و تنوع کسب خواهند شد و زمینه هدایت دانش‌آموزان را با توجه به علاقه‌ها و توانایی‌هایشان در مسیرهای تحصیلی، حرفه‌ای و شغلی فراهم خواهند کرد.

در پایه‌های اول تا سوم دوره ابتدایی، مهارت‌های مربوط به کار به صورت تلفیقی با ۱۰ حوزه دیگر یادگیری ارائه می‌شوند. در پایه‌های چهارم تا ششم ابتدایی و دوره متوسطه اول، مهارت‌های مربوط به کار در قالب پروژه و براساس نیازها، استعدادها، علاقه‌ها و موقعیت‌های محلی تعریف و به صورت عملی اجرا خواهند شد. فناوری اطلاعات و ارتباطات، علاوه بر تلفیق با سایر حوزه‌ها، به صورت مستقل نیز ارائه می‌شود.

دوره آموزش متوسطه دوم شامل سه گروه خواهد بود:

گروه اول: در این گروه دانش‌آموزان قادر خواهند بود پس از پایان دوره متوسطه جذب بازار کار شوند. حرفه‌های انتخابی با توجه به زمان آموزش و دیگر عوامل در سطوح مهارتی یک و دو - مطابق استانداردهای فنی و حرفه‌ای - تعریف می‌شوند. مراکز یادگیری در اجرای این آموزش‌ها می‌توانند خارج از مدرسه باشند و یا با مشارکت بخش دولتی و غیردولتی

دایر شوند. در طراحی و تدوین برنامه درسی برای این گروه نیازهای منطقه‌ای لحاظ خواهد شد.

گروه دوم: در این گروه دانش‌آموزان قادر خواهند بود پس از پایان دوره کاردانی جذب دنیای کار شوند. حرفه انتخابی این گروه با توجه به زمان آموزش و دیگر عوامل در سطوح ۲ و ۳ مهارتی تعریف می‌شود. به علاوه، بین شایستگی گروه‌های اصلی حرفه و شایستگی‌های حرفه‌های انتخاب شده تعادل برقرار است. مراکز یادگیری در این گروه متنوع‌اند و برنامه‌ریزی درسی و اجرای آن با مشارکت آموزش و پرورش و وزارت علوم و تحقیقات و فناوری انجام می‌شود.

گروه سوم: در این گروه، برنامه درسی دانش‌آموزان دوره متوسطه نظری باید به گونه‌ای طراحی شود که هر دانش‌آموز در پایان دوره دوم متوسطه، در یکی از فعالیت‌های فنی و حرفه‌ای ساده متناسب با نیازها و علاقه‌های خود مهارت کافی عملی را کسب کرده باشد و این امر در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یک معیار لحاظ شود. گروه بزرگ حرفه‌های انتخابی با توجه به زمان آموزش و دیگر عوامل، در سطوح ۳ و ۴ مهارتی تعریف می‌شود. عضو محترم هیئت تحریریه، جناب حسین زاده، در مقاله‌های وزین افق ۱۴۰۴ را آینده‌نگاری و بر ضرورت آینده‌پژوهی تأکید نموده‌اند. مطالعه آن را به خوانندگان محترم توصیه می‌کنیم.

*پی‌نوشت

* و برای پیمودن این فاصله و راهی که چندان طولانی نیست، تنها یک‌بار فرصت و یک نسل همراه داریم. لذا شناسایی و داشتن نقشه راه، دانستن روش پیمودن و داشتن راهنمای عمل ضروری است. فرصت تعلیم و تربیت تنها یک‌بار برای یک شخص و یک نسل اتفاق می‌افتد. پس به دلیل اهمیت کار در آغاز دهه پیش رو، مروری داشته باشیم بر آنچه باید در این دهه طی کنیم.